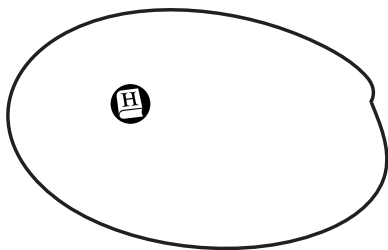




zapletení

ZYGMUNT
MIŁOSZEWSKI



zapletení



zapletení

ZYGMUNT
MIŁOSZEWSKI

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

Monice, natisíkrát

Zygmunt Miłoszewski

Uwikłanie

Copyright © Wydawnictwo W.A.B., 2007

Translation © Pavel Peč, 2011

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2011
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-529-0 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-530-6 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-531-3 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-532-0 (Formát MobiPocket)

Neexistují špatní lidé, jen ti,
kteří se do něčeho zapletli.

BERT HELLINGER

kapitola první

Neděle 5. června 2005

Obnovený festival v Jarocině skončil obrovským úspěchem — celkem deset tisíc návštěvníků na něm naslouchalo kapelám Dżem, Armia a TSA. Příznivci hnutí Generace JP2 se zúčastnili každoroční modlitební pouti v Lednici. Zbigniew Religa oznámil svou prezidentskou kandidaturu a současně se vyslovil, že se hodlá stát „prezidentem celonárodní dohody“. Během desátého, jubilejního ročníku leteckého dne v Góraszce se představily dvě stíhačky F-16, které u přihlížejících návštěvníků vzbudily obrovské nadšení. Polská fotbalová reprezentace porazila po slabém výkonu v Baku Ázerbájdžán 3:0, načež ázerbájdžánský trenér zbil rozhodčího. Varšava: Policisté rozdávali řidičům odstrašující fotografie obětí autonehod, ve čtvrti Mokotów se vznítil autobus linky číslo 122 a v ulici Kinowa havarovala sanitka, která převážela játra určená k transplantaci. Řidič, zdravotní sestra a lékař byli hospitalizováni s pohmožděninami, játra to přežila bez újmy a ještě téhož dne byla transplantována do těla pacienta na klinice v Banachově ulici. Nejvyšší teplota v hlavním městě dosáhne dvaceti stupňů, místy se objeví přeháňky.

„Rád bych vám teď vyprávěl pohádku. Před dávnými časy žil v jednom malém venkovském městečku tesař. Lidé v tom městečku byli chudí, neměli peníze na nové židle a stoly, takže i náš tesař třel bídu s nouzí. Neměl peníze vůbec na nic, a čím byl starší, tím víc ho opouštěla víra, že by se na něj Štěstěna mohla usmát, přestože v to věřil jako nikdo jiný na celičkém světě — měl totiž krásnou dceru a toužil po tom, aby se alespoň jí vedlo v životě lépe než jemu. Jednoho letního dne zavítal do tesařova domu jistý boháč. ‚Tesaři,‘ povídá, ‚chystá se za mnou na návštěvu bratr, se kterým jsme se už dlouho neviděli. Rád bych mu věnoval překrásný dar, a jelikož pochází ze země, která oplývá zlatem, stříbrem a drahým kamením, rozhodl jsem se, že tím darem bude neobyčejně nádherná dřevěná skříňka. Jestliže se ti podaří vyrobit ji do neděle následující po nejbližším úplňku, nebudeš si už nikdy v životě muset naříkat na nouzi.‘ Tesař pochopitelně souhlasil a neprodleně se pustil do práce. Dílo to bylo převelice pracné a namáhavé, tesař chtěl skloubit dohromady mnoho druhů dřeva a skříňku ozdobit miniaturními reliéfy bájných příšer. Jedl málo, skoro nespal, jen bez přestání usilovně pracoval. Mezitím se zvěst o návštěvě velmože a jeho nevšední zakázce roznesla po celém městečku. U místních lidí se skromný tesař těšil velké oblibě, každičký den za ním někdo přicházel s dobrým slovem a s nabídkou, že mu pomůže v řezbářském díle. Pekař, kupec, rybář, dokonce i hospodský — ti všichni se chopili dláta, neboť si přáli, aby tesař dokončil dílo ve stanovený čas. Ani jeden z nich však bohužel nebyl zběhlý v řemesle a tesařova dcera tak mohla jen zarmouceně sledovat, jak otec namísto vyřezávání skříňky dává zase do pořádku to, co jeho přátelé zpackali. Jednoho jitra, když už do dokončení díla zbývaly pouhé čtyři dny a zoufalý řemeslník si rval vlasy na hlavě, stanula jeho dcera na prahu chýše a jala se odhánět každého, kdo přišel s úmyslem nabídnout mu pomoc. Tehdy se obyvatelé městečka urazili a nikdo už nikdy o tesaři nepromluvil jinak než jako o hrubiánovi a nevděčnickovi a o jeho dceři zase

jako o nevychované staré panně. Moc rád bych vám teď řekl, že tesař sice přišel o přátele, zato však okouzлил zámožného zákazníka svým mistrovským dílem, ale nebyla by to pravda. Když se totiž v neděli po nejbližším úplňku do jeho domu dostavil onen boháč, za chvíli zase odjel s prázdnýma rukama a celý rozhněvaný. Teprve pěknou řádku dní nato dokončil tesař skříňku a daroval ji své dceři.“

Cezary Rudzki skončil s vyprávěním, odkašlal si a nalil si do hrnku kávu z termosky. Trojice jeho pacientů, dvě ženy a jeden muž, seděla na opačné straně stolu, chyběl jen pan Jindřich.

„A jaké z toho plyne ponaučení?“ zeptal se muž sedící po levé straně, Eusebius Kaim.

„Přesně takové, jaké v něm vy sami dokážete objevit,“ odpověděl Rudzki. „Já vím, co jsem tím chtěl říct, ale vy sami zase víte lépe než já, jak tomu chcete porozumět a jaký význam teď nejvíc ze všeho potřebujete. Pohádky nesnesou komentář.“

Kaim zmlkl, Rudzki už také nic neříkal, jen si hladil prošedivělý plnovous, díky němuž některým lidem připomínal Hemingwaye. Uvažoval, zda by se měl nějak vrátit k událostem předchozího dne. Podle pravidel by neměl. Ale přece jen...

„Rád bych využil toho, že tu s námi není pan Jindřich,“ řekl, „a chtěl bych vám všem připomenout, že komentář je nepřípustný nejen v případě pohádek. Neměli bychom komentovat ani průběh terapie. Tak zní jedno ze základních pravidel. A to ani tehdy, když je sezení tak intenzivní jako to včerejší. Tím spíše bychom o něm měli pomlčet.“

„Proč?“ zeptal se Eusebius Kaim, aniž přitom zvedl hlavu od talíře.

„Protože tak zahalujeme do hávu slov a snah o interpretaci to, k čemu jsme dospěli. Ale pravda přece musí vyjít najevo. Musí si nalézt cestu k naší duši. Nebylo by vhodné, a to s ohledem na nás všechny, zahubit tuto pravdu akademickými debatami. Musíte mi věřit, že je to tak lepší.“

Dál mlčky jedli. Paprsky červnového slunce se draly dovnitř úzkými okénky, která připomínala střílny, a zdobily temný sál pruhy

světla. Místnost byla zařízená velmi skromně. Dlouhý dřevěný stůl bez ubrusu, pár židlí, krucifix nade dveřmi. Skříňka, elektrická varná konvice, lednice mikroskopických rozměrů. Nic víc. Když Rudzki tohle místo v samém centru města objevil, neskrýval nadšení. Napadlo ho, že klášterní místnosti budou pro účely terapie rozhodně příhodnější než agroturistické usedlosti, které si doposud pronajímal. A měl pravdu. Přestože se v domě nacházel kostel, škola, lékařská ordinace a sídlilo tu i několik soukromých firem, vyzařoval z něj obrovský klid. A právě ten jeho pacienti potřebovali ze všeho nejvíc.

Ale tento klid měl i své nevýhody. Chybělo tu kuchyňské vybavení, musel sám koupit lednici, varnou konvici, termosku a sadu příborů. Obědy objednával ve městě. Bydleli v jednodůžkových celách a kromě toho měli k dispozici malou jídelnu, kde právě teď seděli, a také další menší místnost, v níž se odehrávala skupinová sezení. Byl to sál s křížovou klenbou, jež se opírala o tři mohutné sloupy. Nebyla to sice žádná krypta mistra Leonarda, nicméně ve srovnání s malinkatou pracovnou, v níž obyčejně přijímal své pacienty, ji připomínala.

Teď byl Rudzki ale na pochybách, zda přece jen nezvolil místo příliš ponuré a izolované. Měl pocit, že emoce uvolňované během sezení zůstávaly viset v prostoru mezi zdmi, odrážely se od nich jako gumový míč a narážely do každého, kdo měl tu smůlu a ocitl se v dráze jejich letu. Po včerejších událostech byl vážně unavený a těšil se, že to všechno už brzy skončí. Chtěl odsud zmizet co nejdřív.

Napil se doušku kávy.

Hana Kwiatkowská, pětatřicetiletá žena, která seděla naproti Rudzkému, obracela v prstech kávovou lžičku a přitom z něj nespouštěla zrak.

„Copak?“ zeptal se jí.

„Mám starosti,“ odpověděla nevýrazným hlasem. „Je už čtvrt na deset, a pan Jindřich tu ještě není. Snad abyste se za ním zašel podívat a přesvědčil se, že je všechno v pořádku, pane doktore.“

Postavil se.

„Ano, máte pravdu, raději se přesvědčím,“ řekl. „Myslím, že se pan Jindřich prostě jen potřebuje vyspat ze včerejšího návalu emocí.“

Úzkou chodbičkou (všechno v této budově bylo úzké) došel až k Jindřichovu pokoji. Zaklepal na dveře. Nic. Zkusil to ještě jednou, tentokrát rázněji.

„Pane Jindřichu, budíček!“ zakřičel skrz dveře.

Počkal ještě vteřinku, pak vzal za kliku a vešel dovnitř. Pokoj byl prázdný. Postel byla ustlaná, nikde žádné osobní věci. Rudzki se vrátil do jídelny. Naprosto synchronizovaně se na něj otočila trojice hlav, jako by vyrůstaly z jediného trupu. Vzpomněl si na draky, které znal z ilustrací v dětských knížkách.

„Pan Jindřich nás opustil. Ale nelamte si tím laskavě hlavu. Není to první ani poslední pacient, který se rozhodl ukončit svou účast na terapii tímto značně nečekaným způsobem. Obzvláště po tak intenzivním sezení, jako bylo to včerejší. Doufám, že zkušenost, jíž si prošel, bude mít pozitivní následky a že se mu povede lépe.“

Kwiatkowská se ani nepohnula. Kaim pokrčil rameny. Barbara Jarczyková, poslední z trojice — donedávna ještě čtveřice — Rudzkého pacientů, pohlédla na terapeuta a zeptala se:

„Takže to je konec? V tom případě už můžeme jít domů?“

Terapeut zavrtěl hlavou.

„Poprosím vás, abyste se teď rozešli do svých pokojů, zůstali tam půlhodinu, odpočinuli si a uklidnili se. Přesně v deset hodin se sejdem v sále.“

Trojice — Eusebius, Hana a Barbara — současně pokývala hlavou a vzdálila se. Rudzki obešel stůl, přesvědčil se, že je v termosce ještě káva a nalil si plný šálek. Načež nahlas zaklel, zapomněl v něm totiž ponechat trochu místa na mléko. Měl teď na vybranou — buďto trochu odlít, nebo upít. Nesnášel chuť černé kávy. Odlil část nápoje do koše na odpadky. Dolil si mléko a postavil se k oknu. Sledoval auta, která projížděla po silnici, a stadión na protější straně ulice. Jak jen mohli ti budižkničemové zase propásnout ligový titul, pomyslel si. Takhle nebudou nakonec ani druží,

a ani drtivá výhra 5:1 nad Vislou před dvěma týdny jim v ničem nepomohla. Snad se jim alespoň podaří získat pohár, už zítra hrají první semifinálový zápas s Groclinem. Se stejným Groclinem, nad nímž Legie za poslední čtyři roky ani jednou nezvítězila. To bude zase nějaké prokletí.

Neslyšně se zasmál. Je až k nevíře, jak pracuje lidský mozek, když v takové situaci zvládne rozebírat situaci v lize. Pohlédl na hodinky. Ještě půl hodiny.

Pár minut před desátou odešel z jídelny a šel si do koupelny vyčistit zuby. Po cestě potkal Barbaru Jarczykovou. Když si povšimla, že jde jiným směrem, než kde se nacházel sál, tázavě na něj pohlédla.

„Přijdu hned,“ řekl.

Ještě si ani nestačil vymáčknout zubní pastu na štětičky kartáčku, když zaslechl křik.

2

Teodora Szackého probudilo to, co jej obvykle budilo každou neděli. Ne, nebyla to kocovina ani žízeň, nutkání jít se vymočit, oslnivé slunce, které se dere dovnitř skrze slaměné rolety, ani déšť bubnující na stříšku balkónu. Byla to Helenka, Szackého sedmiletá dcera, která na něj vyskočila s takovým rozběhem, až to v posteli z IKEA zapraštělo.

Otevřel jedno oko, do kterého mu spadl dceřin kaštanový pramen vlasů.

„Vidíš? Babička mi udělala copánky.“

„Vidím,“ řekl a vytáhl si vlasy z oka. „Škoda že tě s nima nespojila.“

Políbil dcerušku na čelo, shodil ji na zem a vydal se na záchod. Právě stál ve dveřích pokoje, když se na protilehlé straně postele něco pohnulo.

„Postav mi vodu na kávu,“ uslyšel zabručení vycházející zpod peřiny.

Aha, teď měl být zase za sluhu, jako každý víkend. Okamžitě začal být otrávený. Přestože spal deset hodin, cítil se až neuvěřitelně vysílený. Už si ani nevzpomínal, kdy to vlastně celé začalo. Mohl klidně v posteli proležet půl dne, a přesto vstával s pachutí v ústech, ospalkami v očích a palčivou bolestí ve spáncích. Prostě děs.

„Proč mi prostě normálně neřekneš, abych ti udělal kávu?“ zeptal se ženy vyčítavě.

„Protože si ji udělám sama,“ sotva rozeznával jednotlivá slova, „nerada bych tě obtěžovala.“

Szacki teatrálně obrátil oči v sloup. Helenku to rozesmálo.

„Ale vždyť mi tohle říkáš pokaždé, a já ti pokaždé kávu udělám!“

„Ale nemusíš. Já tě jen prosím, abys ohřál vodu.“

Vymočil se a zalil manželce kávu, přičemž se snažil nevšímat si hory špinavých hrnců navršených ve dřezu. Mytí nádobí mu zabere nějakou čtvrt hodinku a teprve potom se bude moci vrhnout na přípravu slibované snídani. Bože, jak je utahaný. Místo toho, aby vespával až do poledne a potom koukal na televizi, jako všichni chlapi v téhle patriarchální zemi, hraje si na supermanžela a superotce.

Veronika se mezitím vyhrabala z postele a teď stála v předsíni a kriticky se prohlížela v zrcadle. Sice byla vždycky sexy, ale nikdy to nebyla žádná modelka. Přesto se dalo jen těžko nalézt nějaké vysvětlení pro druhou bradu a pneumatiku na břicho. No a k tomu to tričko. Nevyžadoval sice, aby každou noc spala v tylu a krajkách, ale proč si na sebe krucinál pokaždé bere to tričko s vybledlým nápisem DISCO FUN, které nejspíš pochází ještě z dob, kdy dostávali balíčky s příděly! Podal jí hrnek. Podívala se na něj opuchlými očima a podržela se pod nadry. Poděkovala, bezděky manžela políbila na nos, načež vyrazila do sprchy.

Szacki si povzdechl, přejel si dlaní po vlasech bílých jako mléko a odešel do kuchyně.

„O co mi vlastně jde?“ pomyslel si v duchu, když se snažil vyhrabat houbičku na mytí nádobí zpod hory špinavých talířů. Vždyť vaření kávy mu zabere jen chvíli, mytí nádobí další a příprava

snídaně jen o něco déle. Hloupá půlhodina, a všichni budou šťastní. Když pomyslel na všechnen ten čas, který mu protéká mezi prsty, zmocnila se ho ještě větší únava. Čekání v koloně aut, tisíce prázdných hodin u soudu, nesmyslné prostoje v práci, kdy mohl nanejvýš tak hrát pasíans, čekání na něco, čekání na někoho, čekání na čekání. Čekání jako výmluva, aby člověk nemusel dělat vůbec nic. Čekání jako nejúnavnější práce na světě. I hornický předák se cítí odpočinutější než já, politoval se v duchu a snažil se přitom odložit skleničku na odkapávač, na němž už nezbyval ani kousek místa. Proč z něj ze všeho nejdřív nesklidil suché nádobí? Copak je život každého člověka takhle únavný?

Zazvonil telefon. Vzala to Helenka. Kráčel do pokoje, otíral si ruce do utěrky a poslouchal, co říká.

„Táta je doma, ale teď nemůže, myje totiž nádobí a dělá nám omeletu...“

Vzal dceři sluchátko z ruky.

„Szacki. Prosím?“

„Dobrý den, pane prokurátore. Nerad vás obtěžuju, ale dnes nejspíš nikomu omeletu neusmažíte. Nanejvýš k večeři,“ zaslechl na opačném konci drátu známý hlas s východním zpěvným nádechem, který patřil Olegu Kuzněcovovi z policejního velitelství ve Vlčí ulici.

„Olegu, moc tě prosím, tohle mi nedělej.“

„To ne já, pane prokurátore, to město si vás žádá.“

3

Velký obstarožní citroen proplouval pod pylonem Svatokřížského mostu s grácií, kterou by mu jistě záviděla spousta vozů, jež se na mostě vyjímaly jako okázalý product placement umístěný v polských romantických komediích. Možná je primátor Piskorski opravdu zloděj, pomyslel si Szacki, ale musí se mu uznat, že dva mosty stojí. Za Kaczyńského by nikoho ani nenapadlo rozhodnout o tak velké investici. A obzvlášť před volbami. Veronika pracovala

jako právnička na magistrátu a často mu líčila, jakým způsobem se tam teď rozhoduje. No, každopádně na tom místě k žádným rozhodnutím nedochází.

Sjel na Povislí a — jako ostatně vždy — s úlevou si oddechl. Konečně byl doma. Už deset let bydlel ve čtvrti Praga a pořád si tam nemohl zvyknout. Sice se snažil, seč to šlo, ale i tak na svém novém domově spatřoval jen jedinou výhodu — nacházel se blízko centra Varšavy. Po cestě míjel divadlo Ateneum, kde se kdysi zamiloval do inscenace *Antigona v New Yorku*; nemocnici, ve které se narodil; sportovní halu, kde se učil hrát tenis; park táhnoucí se pod parlamentními budovami, v němž s bratrem řádili na sáňkách; bazén, ve kterém se naučil plavat a kde chytil plíseň. Byl v centru města, v části Śródmieście. Uprostřed svého města, uprostřed své země, uprostřed svého života. Na té nejzaneřáděnější ose světa, jakou si jen lze představit.

Projel pod rozpadajícím se viaduktem, zabočil do Łazienkowské ulice a zaparkoval u kulturního domu, přičemž si vybavil milou vzpomínku na stadión, který se nacházel pouhých dvě stě metrů odsud a na němž varšavští reci nedávno zadupali do země Bílou hvězdu. Sám se sice o sport nezajímal, ale Veronika byla tak zapálená fanyнка, že chtě nechtě dokázal z paměti odrecitovat výsledky všech zápasů Legie za uplynulé dva roky. Zítra jeho žena jistě vyrazí na zápas s trojbarevnou šálou kolem krku. Hraje se semifinále poháru.

Zamkl auto a přelétl pohledem budovu na protější straně ulice, jednu z nejkurióznějších staveb v hlavním městě, vedle níž působil i takový Palác kultury nebo sídliště za Železnou branou jako vzor nevtíravé, umírněné architektury. Kdysi tu stával farní kostel Panny Marie Čenstochovské, který byl jako jedno z míst povstaleckého odboje za války zničen. Po celá desetiletí se zde poté tyčil nezrenovovaný a strašil kolemjdoucí ponurými ruinami, pahýly sloupů a otevřeným sklepením. Když byl nakonec vzkříšen k životu, stal se z něj symbol chaotičnosti tohoto města. Každý, kdo projížděl po Łazienkowské magistrále, musel nutně zavadit pohledem o tento cihlový přelud, o křížence mezi kostelem, klášterem,

pevností a Gargamelovým hradem. Na tomto místě se kdysi zjevil Zlo. A právě tam teď našli mrtvolu.

Szacki si upravil uzel na kravatě a přešel na druhou stranu ulice. Začalo poprchávat. U vchodu do budovy stálo auto policejní hlídky a další neoznačený policejní vůz. Kolem postávalo pár zvědavců, kteří se vraceli z ranní mše. Oleg Kuzněcov právě mluvil s technikem z kriminalistické laboratoře varšavského policejního velitelství. Náhle rozhovor přerušil a vydal se Szackému v ústřety. Podali si ruce.

„Copak, vyrážíš pak na drink se smetánkou?“ tropil si z něj žerty policista a přitom mu upravoval klopys saka.

„Fámy o politizaci prokuratury jsou stejně nadsazené jako drby o vedlejších zdrojích příjmů varšavských policistů,“ odsekl Szacki. Nesnášel, když si někdo dělal legraci z jeho oblečení. Za každého počasí si bral oblek a kravatu, byl přece prokurátor, a ne nějaký skladník v samoobsluze.

„Tak co tu máme?“ zeptal se a vytáhl cigaretu. První ze tří, které sám sobě každý den povolil.

„Jednu mrtvolu a čtyři podezřelé.“

„Kristepane, zase nějaká alkoholická jatka. Já vážně netušil, že v tomhle zatraceném městě může člověk na pijácké doupě narazit už i v kostele. A ještě k tomu se podřežou v neděli, nemají za mák úcty.“ Szacki své znechucení nemusel ani předstírat. Navíc měl pořád ještě vztek, že neděle v rodinném kruhu padla za oběť vraždě.

„Nemáš tak úplně pravdu, Teo,“ zabručel Kuzněcov, který se otáčel dokola a snažil se postavit tak, aby mu vítr nesfoukl plamen zapalovače. „V téhle budově sídlí kromě kostela spousta různých firem. Pronajímá si tu prostory škola, zdravotní středisko, různé katolické organizace a je tu taky něco jako meditativní modlitebna. Sjíždějí se sem na víkendy různé skupinky, které se tu společně modlí, debatují, naslouchají kázáním a podobně. Zrovna teď si tu na tři dny pronajal pár místností jeden terapeut se čtyřmi svými pacienty. Pracovali spolu v pátek, pracovali celou sobotu a po večeri se rozloučili. Dnes ráno se k snídani dostavil doktor a tři pacienti. Čtvrtého našli o chvíli později. Sám uvidíš, v jakém stavu.“

Ty prostory se nacházejí v odděleném křídle budovy, kam se nedá dostat, aniž bys prošel kolem vrátnice. V oknech jsou mříže. Nikdo nic neviděl, nikdo nic neslyšel. Nikdo se zatím nepřiznal. Jedna mrtvola a čtyři podezřelí — střízliví a dobře situovaní. Tak co ty na to?“

Szacki típl cigaretu a poodešel o pár kroků dál odhodit nedopalek do koše na odpadky. Kuzněcov odhodil ten svůj na ulici, přímo pod kola autobusu linky číslo 171.

„Takové historce nevěřím, Olegu. Jistě se brzy ukáže, že vrátný polovinu noci prospal, nějaký pobuda se vplížil dovnitř, aby tam uzmul pár drobáků na víno, po cestě narazil na chudáka neurotika, načež se polekal víc než on a oddělal ho. Nebude trvat dlouho a pochlubí se tím některému z vašich špiclů. A bude po případu.“

Kuzněcov pokrčil rameny.

Szacki sice věřil tomu, co řekl Olegovi, přesto však poté, co vstoupili do dveří a nyní úzkou chodbičkou kráčeli do sálu, v němž se nacházela mrtvola, pocítil narůstající zvědavost. Zhluboka se nadechl, aby ovládl rozrušení a zároveň obavu z kontaktu s mrtvým tělem. Když jej spatřil, obličej mu už stačila opanovat profesionální lhostejnost. Teodor Szacki se skryl za masku úředníka, který stojí na strážní dodržování zákona v tomto státě.

4

Muž v šedivém obleku, kolem padesátky, trochu při těle, notně prošedivělý, nikoli však plešatý, ležel na zádech na podlaze pokryté zelenkavým linoleem, které se vůbec nehodilo k nízké křížové klenbě. Vedle něj stál šedý, staromódní kufr, který se zamykal ne na zip, ale na dva kovové zámky. Ty byly navíc zajištěny krátkými pásky, jež se zapínaly na spony.

Krve nebylo moc, skoro žádná, ale Szackému to beztak nepřišlo. Stálo ho velké úsilí, aby jistým krokem přistoupil k oběti a dřep si vedle její hlavy. Pocítil v krku žlučovitou pachuč, bylo mu na zvracení. Nasucho polkl.

„Co otisky prstů?“ zeptal se lhostejně.

„Na vražedné zbrani žádné nejsou, pane prokurátore,“ odvětil šéf techniků, který si dřepł na protější straně těla. „Ale sejmuli jsme je jinde, stejně jako mikroskopické stopy. Máme odebrat pachové vzorky?“

Szacki nesouhlasně zavrtěl hlavou. Jestliže oběť předcházející dva dny strávila s lidmi, z nichž se rekrutoval vrah, pachové vzorky jim nijak nepomohou. Tento nepřímý důkaz mu u soudu odmítli uznat už tolikrát, že byla škoda nadarmo trápit techniky.

„Co to vůbec je?“ obrátil se na Kuzněcova a ukazoval na vidlici. Ta byla zakončena černou umělohmotnou rukojetí, která trčela z pravého oka oběti. Ulevilo se mu, protože díky tomuto dotazu se mohl zadívat na policistu a nemusel sledovat hmotu purpurově šedivého odstínu. Ta kdysi bývala okem onoho muže a teď se roztékala po tváři oběti ve tvaru, jenž Szackému s až dotěrnou naléhavostí připomínal karosérii vozu Formule 1.

„Rožeň,“ odpověděl Oleg. „Nebo něco na ten způsob. V jídelně je celý servis v tomhle stylu. Nože, sekáček na maso, příbory.“

Szacki přikývl. Vražedná zbraň tedy pochází odsud. Jaká je v tom případě šance, že vrah přišel zvenčí? Prakticky žádná, teoreticky může soud uznat, že se tu proměňoval zástup lidí jako na Maršálovské třídě a nikdo si ničeho nevšiml. A veškeré pochybnosti tak... a tak dále, tohle už známe.

Zrovna uvažoval nad tím, jak rozehrát partii se svědky, tedy lépe řečeno podezřelými, když do dveří nakoukl uniformovaný policista.

„Pane komisaři, je tu jeho manželka. Můžete na chvíli?“

Prokurátor vyšel s Olegem před budovu.

„Jak se vlastně jmenoval?“ šeptl Kuzněcovovi do ucha.

„Jindřich Telak. Manželka se jmenuje Hedvika.“

U hlídkového vozu stála žena, kterou muži jistě pokládají za pohlednou. Poměrně vysoká, štíhlá, s brýlemi, mírně prošedivělými tmavými vlasy, s odhodlanými rysy v obličejí. Měla na sobě světlezelené šaty a na nohou sandály. Kdysi to musela být kráska a dnes dávala hrdě na odiv své uvádající půvaby.

Kuzněcov k ní přistoupil a uklonil se.

„Dobrý den. Jmenuji se Oleg Kuzněcov, jsem policejní komisař. Toto je prokurátor Teodor Szacki, který povede vyšetřování. Přijměte laskavě naši nejhlubší soustrast. Slibujeme vám, že uděláme, co bude v našich silách, abychom odhalili a potrestali vraha vašeho manžela.“

Žena sklopila oči. Působila dojmem, že je myšlenkami někde jinde, určitě si už stačila vzít něco na uklidnění. Možná jí ještě úplně nedocházelo, co se vlastně stalo. Szacki věděl, že první reakcí na úmrtí bližního bývá popření. Bolest přichází až později.

„Jak se to stalo?“ zeptala se.

„Loupežné přepadení.“ Szacki dokázal lhát tak obratně a s takovým sebevědomím, že už mu dokonce několik lidí poradilo, aby se začal věnovat advokacii.

„Všechno zatím ukazuje na to, že lupič v noci náhodou narazil na vašeho manžela a pan Jindřich se ho snažil zadržet. Zloděj ho zavraždil.“

„Jak?“ zeptala se.

Muži si vyměnili pohledy.

„Vašeho manžela usmrtil úder ostrým nástrojem do hlavy.“

Szacki sice nesnášel kriminalistickou hantýrku, tato žena však působila dojmem, že dokáže přijmout smrt zbavenou jakéhokoli dramatického náboje. Znělo to rozhodně přijatelněji než „někdo mu prošpikoval rožněm oko až do mozku“.

„Zemřel okamžitě. Lékař tvrdí, že smrt nastala tak rychle, že nestačil pocítit žádnou bolest.“

„Alespoň že tak,“ pronesla po krátké odmlce a poprvé za celou dobu zvedla hlavu. „Mohla bych ho vidět?“ zeptala se s pohledem upřeným na Szackého, kterému se před očima právě mihla šedivá skvrna ve tvaru závodního vozu.

„To není nutné.“

„Ráda bych se s ním rozloučila.“

„Stále probíhá ohledání místa činu,“ dodal Kuzněcov. „Atmosféra tam není příliš intimní, a navíc to není právě příjemný pohled, věřte mi.“

„Jak si přejete, pánové,“ rezignovaně ustoupila a Szacki měl co dělat, aby zadržel úlevné vydechnutí. „Už můžu jít?“

„Jistě. Jen nám na sebe laskavě nechejte nějaký kontakt. Budu si s vámi muset ještě promluvit.“

Žena nadiktovala Kuzněcovovi svou adresu a telefonní číslo.

„A co tělo?“ zeptala se.

„Bohužel bude ještě nutná pitva. Ale nejpozději v pátek si ho bude moci převzít pohřební ústav.“

„To je dobře. Snad stihneme vystrojit pohřeb už v sobotu. Člověk by se měl pochovat do nejbližší neděle, jinak do roka umře někdo další z rodiny.“

„To je jen pověra,“ odvětil Szacki, načež vytáhl z kapsy dvě vizitky a podal je vdově.

„Na jedné máte moje telefonní číslo, na druhé linku centra, které se zabývá péčí o pozůstalé po obětech trestných činů. Radil bych vám, abyste tam zavolala. Může vám to pomoci.“

„Zabývají se snad kříšením mrtvých manželů?“

Szacki se bránil tomu, aby se jejich hovor stočil tímto směrem. Surreální myšlenky bývají obvykle předzvěstí hysterie.

„Spíše kříšením živých. A jejich návratem do života, k němuž se často odmítají vracet. Ale pochopitelně dělejte, co sama uznáte za vhodné. Já se vám jen snažím říct, že tihle lidé vám mohou pomoci.“

Pokývala hlavou a zastrčila obě vizitky do kabelky. Policista s prokurátorem se s ní rozloučili a vrátili se dovnitř.

Oleg se ho zeptal, jestli si přeje vyslechnout účastníky terapie. Szacki nejprve váhal, jak tuhle partii rozehrát, a přestože se v prvním hnutí mysli rozhodl promluvit si s nimi co nejdříve, snad dokonce hned tady na místě, záhy si řekl, že bude lepší to nějakou chvíli pozdržet, aby je trochu potrápil. Stará dobrá metoda poručíka Columba. Přemítal, o čem teď přemýšlejí ve svých — nomen omen — celách. Všichni nejspíš obrazejí naruby každé slovíčko a gesto z uplynulých dvou dní, které jim utkvělo v paměti, a pátrají po indiciích, jež by jim naznačily, kdo z nich by mohl být vrah. Kromě vraha samého — ten pro změnu přemýšlí o tom, jestli se

během posledních dvou dní nějakým tím slovíčkem nebo gestem náhodou neprozradil. A to vše bylo doprovázeno dobrodružnou domněnkou, že někdo z nich spáchal vraždu. Šlo snad vyloučit, že vrah přišel zvenčí? Nešlo. Jako obvykle nebylo možné v této fázi vyloučit vůbec nic. Ano, může to být zajímavý případ, příjemná změna po všech těch obyčejných komunálních vraždách. Zápach, prázdné lahve, stopy krve na zdi, žena štkající na podlaze, která vypadá o třicet let starší, než má uvedeno v rodném listu, udivení kamarádi polomrtví strachy, kteří nemohou uvěřit tomu, že někdo z nich v opileckém omámení zabil jejich kumpána — kolikrát toho byl svědkem?

„Ne,“ opáčil. „Řeknu ti, jak to uděláme. Vyslechni je hned teď, tak to koneckonců obvykle chodí. Ale musíš to udělat ty, a ne nějaký pochůzkář, který ještě před čtrnácti dny bydlel s maminkou a tatínkem někde na předměstí. V klidu a věcně a ke každému přistupuj jako ke svědkovi. Kdy naposledy viděli Telaka, kdy se poznali, co dělali v noci. Nevyptávej se na to, co mají společného, nebo na terapii, musí získat pocit, že jsou v bezpečí, a já tak alespoň získám záminku, abych si je mohl ještě párkrát předvolat.“

„Ty máš ale nápady,“ ohradil se Oleg. „Nutíš mě, abych si s nima zahrával a připravil ti tak půdu. Sepisovat protokoly, psát čitelně, dát ti to přečíst...“

„Musíš obloudit nějakou okrskářku, aby ti to namalovala ozdobným písmem. Potkáme se ráno na Vlčí, vyměníme si poznatky, probereme to a rozhodneme se, co podniknout dál. Měl jsem sice jít k soudu vyslechnout vynesení rozsudku v Pieszczochově případu, ale poprosím Evu, jestli by tam nezašla místo mě.“

„Za tohle mě musíš pozvat na kafe.“

„Ale běž. Já jsem státní zaměstnanec, a ne nějaký dopravák. A moje žena je taky státní zaměstnankyně. Vaříme si v práci instantní kafe, nikoho na něj nezmene.“

Oleg vytáhl cigaretu a Szacki se stěží udržel, aby neudělal totéž. Nechtěl, aby mu na zbytek dne zbyla jen jediná.

„Zveš mě na kafe. Bez debaty.“

„Ty jeden prašivej Rusáku.“

„Já vím, tohle poslouchám furt. Tak co, v devět v Horečce?“

„Tu policajtskou špeluňku z duše nesnáším.“

„Tak co U Brány?“

Szacki souhlasně pokýval hlavou. Oleg ho doprovodil k autu.

„Bojím se, že tohle nebude jednoduchý,“ řekl policista. „Pokud se vrah nedopustil žádné chyby a ostatní si ničeho nevšimli, tak s tím nepohneme.“

Szacki si nedokázal odpustit úsměv.

„Vždycky se dopustí nějaké chyby,“ pronesl.

5

Už si ani nevzpomínal, kdy ho naposledy tak rozněžnilo počasí v Tatrách. Z vrcholu Kondratské kopy měl bezvadný výhled do všech stran, jen v dálce nad slovenskou částí Vysokých Tater se objevily malinkaté mráčky. Od okamžiku, kdy toho rána zaparkoval auto v Kirách a po krátké procházce Kościeliskou dolinou začal šplhat na Červené vrchy, ho po celou dobu doprovázelo slunce. Od poloviny cesty, kdy se stezka začala šplhat čím dál strměji vzhůru, nízké kosodřeviny neposkytovaly ani za mák stínu a v okolí nebyl žádný potůček, se horský výšlap změnil v pochod po povrchu rozpálené pánve. Vybavily se mu historky o amerických vojácích ve Vietnamu, kterým se údajně během denních hlídek začal pod helmami rozžhavenými sluncem vařit mozkomíšní mok. Vždycky to považoval za nesmysl, ale teď měl podobný pocit, přestože mu hlavu nechránila přilba, ale béžový klobouk, suvenýr, který si před drahými léty přivezl z cest po Austrálii.

Když už se mu těsně pod hřebenem dělaly před očima mžitky a nohy mu téměř vypovídaly poslušnost, začal v duchu proklínat pošetilost sedmdesátníka, který si myslí, že může stále dělat všechno stejně jako kdysi. Tak jako kdysi stejně pít, stejně se milovat, stejně chodit po horách.

Na hřebenu upadl vysílením na zem, nechal se ochlazovat větrem a zaposlouchával se do rozběsněného tlukotu srdce. Co se

dá dělat, stejně je lepší umřít na vrcholu Temniaku než na Maršálkovské třídě. Když se mu srdce trochu zklidnilo, napadlo ho, že by bylo možná lepší umřít na Malolúčniaku, protože to zní mnohem lépe než ten děsivý Temniak. Ještě by se o něm po smrti povídaly vtipy. Tak se tedy vlekl na Malolúčniak, usrkl pár doušků kávy z termosky a snažil se přitom nemyslet na svůj nejdůležitější sval, načež se setrvačností dovlekl až na Kopu. Bylo to zvláštní, ale vypadalo to, že zesláblé srdce v kombinaci se stařeckou hloupostí ho ani tentokrát nezabije. Nalil si další hrnek kávy, vytáhl obložený chleba zabalený do alobalu a sledoval břichaté třicátníky, kteří tu nebohou Kopu zlézali s takovým úsilím, jako by to byla sedmitisícovka. Měl sto chutí jim říct, aby si s sebou příště vzali kyslíkové přístroje.

Jak se jen dá takhle příšerně zpustnout? uvažoval a přitom povýšeně sledoval lidi, kteří sotva šli. On v jejich věku dokázal ráno uběhnout trasu z chaty v Kondratském sedle na Kopu a zpátky přes Peklo jen proto, aby se rozehřál a zasloužil si snídani. Ano, to bývaly časy. Všechno bylo průzračně jasné, všechno dávalo smysl, všechno bylo snadné.

Vystrčil opálená a stále ještě svalnatá lýtka pokrytá prošedivělými chloupky na sluníčko a zapnul mobil, protože chtěl napsat esemesku ženě, která na něj čekala v penziónu nedaleko Strážycké doliny. Sotva telefon zachytil signál, zazvonil. Muž hlasitě zanařoval a hovor přijal.

„Prosím?“

„Dobrý den, tady Igor. Mám pro vás špatnou zprávu.“

„Ano?“

„Jindřich umřel.“

„Jak se to stalo?“

„Obávám se, že to byla nehoda.“

Ani na okamžik nezaváhal, co odpovědět.

„To je pochopitelně moc smutná zpráva. Budu se snažit, abych se zítra vrátil, teď ale musíme nechat co nejdřív vytisknout parte. Rozumíš?“

„Samozřejmě.“

Vypnul telefon. Teď už ho přešla chuť psát manželce. Dopil kávu, hodil na záda batoh a vydal se směrem k sedlu pod Kopou. Na Kalatówkách se ještě staví na pivo a rozmyslí si, jak jí oznámit, že se musejí vrátit do Varšavy. Byli spolu už skoro čtyřicet let, a přesto ho vidina podobných rozhovorů stále zneklidňovala.

6

Prokurátor Teodor Szacki nastartoval silný třílitrový šestiválcový motor citroenu s jistou námahou — palivový rozvod znovu zlobil —, načež počkal, až převodovka nadzvedne jeho draka ze země, a poté vyrazil směrem k Viselské magistrále, aby přešel po Łazienkowském mostě na protější břeh řeky. Na poslední chvíli si to ale rozmyslel, odbočil na Wilanów a zastavil u autobusové zastávky nedaleko Gagarinovy ulice. Zapnul výstražné směrovky.

Kdysi dávno, před deseti lety, takže vlastně už před drahnými věky, tady s Veronikou bydleli, ještě když Helenka nebyla na světě. Garsonka v druhém patře měla obě okna obrácená směrem k Viselské magistrále. Hrůza a děs. Ve dne jeden nákladák za druhým, po setmění zase noční autobusy a fiaty „maluchy“, které tudy uháněly rychlostí sto deseti kilometrů za hodinu. Naučil se rozeznávat značky aut podle zvuku motoru. Na nábytku se hromadila vrstva mastného zčernalého prachu a okno pokrývala nová špína už hodinu po umytí. Nejhorší to bylo v létě. Aby se neudusili, museli otevírat okna, to pak ale nebylo slyšet ani slovo a nemohli se dívat na televizi. Ale to, že se tehdy častěji milovali, než sledovali zprávy, bylo něco jiného. Zato teď? Už si ani nebyl jistý, zda dosahují celostátního průměru, který je tehdy tak bavilo překonávat. Jak to? To opravdu existují lidé, kteří to dělají jen jednou do týdne? Hahaha.

Szacki vyprskl smíchy a stáhl okénko. Mezitím se hustě rozpršelo, dešťové kapky padaly dovnitř a zanechávaly tmavé skvrny na čalounění sedadel. V oknech jejich někdejšího bytu se mihla

drobná blondýnka s vlasy až na ramena, která na sobě měla halenku s ramínky.

Zajímalo by mě, jaké by to asi bylo, pomyslel si Szacki, kdybych teď zaparkoval ve dvoře a vystoupal po schodišti do bytu v druhém patře, kde by na mě čekala ta dívka. Kdybych vedl úplně jiný život, měl doma jiné desky s jinou hudbou, jiné knížky na policích, kdybych vdechoval jinou vůni těla, které by leželo vedle mě. Mohli bychom třeba vyrazit na procházku do Łazienkowského parku, líčil bych jí, co jsem dnes měl na práci — řekněme — v architektonickém ateliéru, a ona by mi říkala, že jsem šikovný a že mi koupí zmrzlinu u Divadla Na ostrově. Všechno by bylo jinak.

Je nespravedlivé, dumal Szacki, že máme jen jeden život, který nás tak rychle vyčerpá.

Jedno je jisté, pomyslel si, když otáčel klíčky v zapalování. Potřebuju změnu. Potřebuju změnu, krucinál.

kapitola druhá

Pondělí 6. června 2005

Otec Hejmo posílá z Říma speciální potvrzení, v němž sáhodlouze a spletitě vysvětluje, že nespoupracoval se státní bezpečností. V témže Římě Benedikt xvi. opětovně vyjadřuje nesouhlas katolické církve s homosexuálními sňatky, interrupcemi a genetickými manipulacemi. Prezidentský kandidát Lech Kaczyński, věrný poselství církve, zakazuje Pochod za rovnoprávnost, přičemž zdůrazňuje, že tvrdošijnost „jistých kruhů“ má zjevně souvislost s nadcházejícími volbami. Bývalý prezident Lech Wałęsa zve současného prezidenta spolu s chotí na oslavu svých jmenin. Varšava: Joanna Rajkowska instaluje čerstvé listí na palmu, která stojí na Jeruzalémských alejích, ve věznici v Rakowiecké ulici odehraje svůj první koncert rocková kapela, která se tu dala dohromady, a nedaleko odtud, na Promenádní ulici, nedokáže šestaosmdesátiletá žena celých dvacet čtyři hodin vylézt z vany. Večer se odehrají semifinálové zápasy Polského poháru. Legie hraje doma s Groclinem, Visla s klubem Zagłębie Lubin. Nejvyšší teplota v metropoli dosáhne osmnácti stupňů, slabý déšť, zataženo.

